

Приредио Радиша Милетић

ДРУГИ СРПСКИ УСТАНАК

Други устанак, српски осванак, се догоди се тачно на Цвети 1815. године. На Милошев позив, тога дана скупише се многи Срби у Такову. После службе Божје, Милош обучен у војводско одело, са српском заставом у руци, изађе из таковске цркве, стаде у народ и рече: „Ево мене, ево вас, ево вама рата са Турцима!.. На то сви Срби урнебесно кликну и баце капе увис и ту се под таковским грмом закну: да ће или сви да изгину, или да победе. Чим се чуло да је Милош скочио на оружје, одмах почеше Срби, на све стране устајати на оружје, а и многе војводе се вратише из Аустрије. Скопљак паша, одмах пошаље свога Ђају са великом војском, а Срби га дочекају на Љубићу код Чачка. У први мах Турци потисну Србе, али се ови одмах врате и потуку Турке, па ту погибе и Ђаја паша. Турци утекну у Чачак, а отуд нагну пут Ужица. Но Срби их стигну на Јелици планини и разбију их тако жестоко, да није било Србина који није посеко бар једну турску главу. Одмах затим Милош, удари на Пожаревац, и после љутога окршаја, освоји га на јуриш. Утом навали из Босне, Марјаш паша и ушанчи се на Дубљу. Милош одмах долети, те Срби на јуриш освоје шанчеве и разбију сву турску војску, а Марјаш пашу заробе. У исти час беше ударио са југа Марашли Али паша, а одмах затим опет из Босне, удари Хуршид паша, са силном војском. Али ни један ни други паша не смедоше да загази у Србију, него обојица позову Милоша на договор и понуде Србима мир. Милош оде најпре Хуршиду на Дрину, али кад се са њим не могаше погодити, онда оде Марашлији. Ту се Милош и Марашлија погодише: да Срби не полагају оружје и да задрже све земље, које су имали под Карађорђем, да плаћају данак султани, да Турци остану само у градовима, али да од сад Турци заповедају само Турцима, а Србима само Срби. А над свим старешинама српским да буде један Србин, кнез-владалац целе Србије. Тако дакле Србија, поста независна кнежевина и Срби више не беху раја.

Но Карађорђу, који сво време беше у добровољном изгнанству, није се свидела ова полуслобода. Он је желео да сасвим ослободи Србију од Турака. Зато он науми да дигне нови устанак, па године 1817. потајно дође у Србију. Његов повратак беше дошао у зао час, те Милош немаше куд, него да дозволи да се Карађорђе убије. Глава Карађорђева беше послата у Цариград, а тело његово беше сахрањено у тополској цркви, коју је он сазидао. Исте године, Народна скупштина у Београду, прогласи Милоша Обреновића за наследног кнеза Србије, те се са њим основа и нови српски престо и нова династија: лоза Обреновића.

Али све ове тековине, требаше још и султан да потврди, а он то учини тек после тринаест година. Тако Србија, године 1830. постаде правна држава, али још увек под турским надзором. Но Милош је великим трудом и мудрошћу све мало по мало, ширио Србију, стицао нове тековине и чистио земљу од Турака.

Године 1831. Срби мухамеданци у Босни и Херцеговини, дигну велики устанак против султана и његових Турака Османлија, а на челу устанка беше славни витез Хусеин капетан,

Милош Обреновић

прозван Змај босански, који хтеде да учини Босну самосталном државом. Србима, мухамеданцима придруже се и многи православни Срби, те Хусеин капетан потера Турке османлије, дотера их чак до Косова и ту их страшно потуче. Затим се Хусеин, још пуне две године јуначки борио по Босни, за њену слободу, али најзад беше савладан и послан на заточење у Малу Азију. Али кнез Милош се окористи овим Хусеиновим устанком, те преотме од Турске цео подрињски и старовлашки округ. Затим Милош, даде Србији устав. Устав је закон над законима који одређује колико власти има владалац, а колико народ, и шта је чија дужност. Овај устав објављен је у Народној скупштини у Крагујевцу, на Сретење, 1935. године, па зато доби име: Сретењски устав.

За Милошева устанка, Црном Гором владаше Митрополит Петар Први. Године 1820. Босански везир удари на Црну Гору, али га Црногорци жестоко разбију, па од тада Турци, за дуго зазираху од Црне Горе. Митрополит Петар Први, умре 1830. године, и би свечано сахрањен у цетињском манастиру. Због превеликих заслуга и светога му живота, он би проглашен за свеца под именом: Св. Петар цетињски. Њега наследи синовац му, Петар Други Петровић Његош, који се пре калуђерства звао Раде Томов, а народ га зваше Владика Раде. И за његове владе, Турци више пута нарташе на Црну Гору, али их Црногорци у свим бојевима потукоше и одбише. Он је утврдио у земљи ред и слогу и много је помагао просвету народну. Али изнад свега Владика Раде, се прослави као велики песник - филозоф, те се по његовој мудрости прочу по целоме свету. Он беше и последњи митрополит владалац Црне Горе. Јер кад он умре године 1851. наследи га синовац Данило, који се не хтеде закалуђерити, него почне владати као кнез. Тако Црна Гора после 350 година, опет доби свог световног владара и постаде кнежевина.

Да кажемо и коју о овим нашим несрећним Хрватима у ономе добу. За последњих 800 година, и животом и језиком и обичајима, Хрвати се беху тако одалјили од Срба, да су постали као неки други народ, иако их са Србима веже једна иста крв и једна домовина. И тек сад (око 1830. год.) Појави се међу њима знаменит човек, по имену Људевит Гај, који поврати слогу и љубав братску међу Хрвате и Србе, те хтеде опет да их споји у један народ, али под мртвим, туђинским именом Илири. Али, од тог посла не би ништа, јер Срби не хтедоше изневерити своје лепо и славно име Србин. Но ипак, овим покретом Гај, доста поможе братској заједници, јер он тада унесе у Хрватску књижевност српски језик, па од тог доба, Хрвати све више и више примају српски језик, књижевност и обичаје српске, те се појави нада да ће се Хрвати вратити онамо одакле су се раздвојили пре осам столећа.

У следећем броју:
Слободна Србија

VAŽNO OBAVEŠTENJE ZA SVE ONE ČIJI STATUS BORAVKA U SAD NIJE REŠEN

EMIGRACIONI, LUTRIJSKI PROGRAM ZA 2006. GODINU

Septembra 29, 2004 godine Državno Ministarstvo Sjedinjenih Država je izdalo uslove, kvalifikacije i uputstvo za podnošenje molbi, za 50 000 imigrantskih viza, koje se mogu dobiti u 2006. godini, kroz lutrijski program. Fotografije i ispunjeni formulari se predaju od 5. Novembra, 2004. do 7. Januara, 2005. godine i to samo preko interneta na sledećoj web adresi:

http://travel.state.gov/visa/immigrants_types_diversity3.html

Nekompletne prijave i neodgovarajuće fotografije se neće prihvatiti i samim tim prijavljeno ime se diskvalifikuje. Kada ispunite formular i prihvatite vašu sliku, potrebno je da na kraju pritisnete na prozorčić SUBMIT i da sačekate neko vreme da vam odgovore da je vaš

formular uspešno prihvaćen. Ako nedobijete takav odgovor potrebno je korigovati vašu prijavu, kako bi ste je ispravno ispunili i tada opet pritisnete prozorčić SUBMIT. Kada dobijete potvrdu da je vaša prijava prihvaćena onda ste postali ravnopravan učesnik u lutrijskoj raspodeli.

Jedno ime može imati samo jednu prijavu, dve ili više prijave na isto ime diskvalifikuju kandidata. Izabrana imena biće obavestena poštom na adresu koju su naveli, u vremenskom periodu maj, jun i jul 2005. godine.

Srećno svim učesnicima!